

Beslut

efter kvalitetsgranskning av lärares arbete för
att tidigt motverka könsbundna utbildnings-
och yrkesval vid Vegaskolan 4-6
i Vännäs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Vegaskolan 4-6 avseende verksamhetens kvalitet vad gäller lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att undersöka hur skolor genom undervisning och studie- och yrkesvägledning arbetar i årskurs 4-6 för att vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv. I granskningen bedöms följande frågeställning:

- I vilken utsträckning arbetar lärare i undervisningen med att motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval?

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området vilket beskrivs i bilaga 2. I denna bilaga finns också beskrivet hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. På det granskade området bedöms om skolan/verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola/verksamhet bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framtidsytande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Vegaskolan 4-6 i följande utsträckning:

Lärare arbetar *i flera delar* med att i undervisningen motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar.

- Lärarna behöver systematiskt integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen för att vidga samtliga elevers perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2023-12-15** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 4) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:8801) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning inom området.

Lärares arbete för att motverka könsstereotypa föreställningar

Inom detta område granskas hur lärare arbetar för att skapa en jämställd undervisning, hur lärare arbetar för att undervisa om jämställdhet och hur lärare arbetar med studie- och yrkesvägledning i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Lärarna arbetar *i flera delar* med att i undervisningen motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval, men utvecklingsområde finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att lärarna har en hög medvetenhet om vilka normer kring kön som gestaltas i undervisningen. Likaså arbetar lärarna aktivt för att skapa ett klassrumsklimat och utforma undervisningen så att kön inte definierar elevers intressen eller ambitioner. Lärarna undervisar återkommande om jämställdhet och anlägger ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll i flera ämnen. Det framkommer vidare i granskningen att i lärare i viss mån ger elever uppmuntran för ansträngningar som går emot könsstereotypa föreställningar om ämnen och intressen. Vissa lärare arbetar fortlöpande med studie- och yrkesvägledning i undervisningen men det varierar mellan lärare hur pass systematiskt det sker. Skolan saknar studie- och yrkesvägledare inriktad mot årskurserna 4-6 och det är upp till enskilda lärare att se till att hålla studie- och yrkesvägledningen relevant och uppdaterad.

Lärares arbete för att skapa en jämställd undervisning

Granskningen visar att lärarna har en hög medvetenhet om vilka normer kring kön som gestaltas i undervisningen. Av inskickat material liksom av intervjun med lärarna och rektorn framgår att pedagoger fortlöpande, i arbetslag och på arbetsplatsträffar samt på verksamhetsutvecklingsdagar, diskuterar normer och reflekterar tillsammans kring vilka konsekvenser dessa får för pojkar och flickor. Lärarna reflekterar också över vilka normer de själva förmedlar och på vilket sätt dessa påverkar undervisningen. Under de senaste två åren har skolan arbetat med ett fokusområde där de, med stöd av forskning kopplat till jämställdhet och normer, haft ett särskilt fokus på hur de utformar sin undervisning samt på sitt eget förhållningssätt och lärarna har reflekterat tillsammans kring vilka konsekvenser detta får för pojkars och flickors resultat och livsval. Lärarna har därför diskuterat vilka undervisningsmetoder de som lärare väljer, vilka bedömningsformer de väljer och vilka elever dessa gynnar. Vidare finns en checklista för hur lärare ska arbeta normkritiskt i det vardagliga arbetet i skolan. Rektorn och lärarna har också gjort lektionsobservationer där de bland annat tittat på hur normkritiska de är i sitt förhållningssätt, hur de fördelar ordet och hur de arbetar med positivt tilltal och negativa tillsägelser kopplat till kön.

Av intervjuer framgår att flera lärare även på andra sätt skapar sig en bild av vilka begränsade könsnormer som finns och hur dessa upprätthålls eller utmanas i undervisningen. I vissa klasser har man exempelvis genomfört enkäter om talutrymme och så kallade fyra hörnsövningar med frågor kopplade till jämställdhet. I intervjun med lärarna och i insänd dokumentation framkommer också att skolan genomför främjande och förebyggande insatser inom ramen för likabehandlingsplanen, där jämställdhet ingår som en del. En del i detta arbete handlar om kollegialt lärande kring pojkars och flickors resultat, med inriktning på hur skolan ska arbeta för att få fler pojkar att lyckas i skolan. En lärare i arbetslaget har tillika gått en utbildning om normmedvetet förhållningssätt. Denna kunskap har nyttjats som kompetensutveckling i kollegiet. Läraren har bland annat genomfört en enkät bland lärarna. Enkätsvaren, som diskuterades av lärarna, visade att lärarna på skolan är medvetna om vad normer och fördomar är, men att de behövde diskutera ytterligare metoder för hur de kan arbeta med detta, utan att befästa fördomar som elever inte redan är medvetna om. De gemensamma diskussionerna har enligt lärarna lett till både större normmedvetenhet och ett självkritiskt förhållningssätt hos varje lärare.

Granskningen visar också att lärarna arbetar aktivt för att skapa ett klassrumsklimat och utforma undervisningen så att kön inte definierar elevers intressen eller ambitioner. I intervju med lärare framkommer att lärarna har ett ledarskap i klassrummet som skapar ett inkluderande klimat. Enligt rektorn skapar lärarna utrymme för att alla elever ska känna sig sedda och bli hörda. Likaså upplever rektorn att lärare värdesätter elevers arbete på samma sätt oavsett könstillhörighet. Av intervjun med lärare och rektor framgår att de ovannämnda lektionsobservationerna visat att pojkar fick fler tillrättavisningar än flickor, vilket rektorn och lärare samtalat om. Enligt lärare är dessa negativa tillsägelser till pojkar främst kopplade till individer som bryter ordningsregler. Även eleverna säger i intervju att pojkar får mer tillsägelser och att lärarna ibland blir mer arga på pojkarna än flickorna för samma sak. En lärare har gjort en undersökning i en klass där eleverna tyckte att pojkar får mycket tillsägelser och att flickor får mycket beröm. Läraren förde statistik över tillsägelser för att visa eleverna att om man pratar rätt ut spelar det ingen roll om man är pojke eller flicka för hur många tillsägelser man får. Enligt elever i en intervjugrupp får flickorna mer beröm överlag, men pojkar får det för en mindre prestation. Både lärares och rektorns förklaring är att detta är ett sätt för lärare att ge positiv förstärkning utifrån den kultur lärarna vill skapa, det vill säga en pluggkultur bland båda könen. Av intervjuer med elever framgår att elever inte upplever att det förväntas av dem att prestera mer i något ämne på grund av att de är pojkar eller flickor. Några elever tycker dock att lärarna förväntar sig olika mycket av killar och tjejer i vissa ämnen.

Vidare framgår att lärare i flera avseenden medvetet utformar undervisningen så att den ska motverka begränsande könsmonster. Av intervjuer med lärare och rektor framgår att lärarnas val av arbetssätt och arbetsformer överlag präglas av en medvetenhet om vilka normer som råder för pojkar respektive flickor i olika grupper. När elever ska arbeta i grupper försöker lärare exempelvis alltid gruppera elever som samarbetar bra och som kan lyfta varandra, oavsett om det är pojkar eller flickor. I något fall då pojkar och flickor inte har velat samarbeta, har eleverna under en begränsad period fått arbeta i pojke- respektive flickgrupper, varefter det har löst sig så att alla nu kan arbeta med alla. En lärare beskriver också en klass där pojkar utgått från att flickorna ska lösa många av arbetsuppgifterna. Detta har lett till att lärarna delat upp eleverna utifrån kön på några lektioner för att även pojkar ska bli engagerade i skolarbetet. När det gäller fördelning av taltid har alla lärare någon metod som de använder sig av. Det kan handla om glasspinnar med elevers namn på, att lärare håller koll på att både pojkar och flickor får svara samt att både de elever som räcker upp handen och de som inte gör det får svara. Enligt rektorn

hjälp till tvåläraresystemet i arbetet med att inte reproducera könsstereotypa föreställningar genom att lärarna påminner varandra om detta. Av intervju med lärarna framgår också att lärarna har ett kritiskt förhållningsätt till läromedlen. Lärarna har bland annat gjort en översyn av läromedlen i många ämnen och bytt ut vissa undervisningsmaterial för att inte befästa könsstereotypa uttryck. Av intervjuer med elever framgår att de upplever att det material de arbetar med i skolan handlar lika mycket om pojkar som flickor och att könen har samma roller. Det framgår också att när elever säger att bara pojkar eller bara flickor kan göra en viss sak, brukar lärarna alltid säga att båda könen kan göra samma uppgifter.

Lärares undervisning om jämställdhet

Granskningen visar att lärarna återkommande undervisar om jämställdhet och anlägger ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll i flera ämnen. Såväl rektorn och lärare som elever säger att lärarna, mer eller mindre i alla ämnen, arbetar med planerade inslag kring jämställdhetsrelaterade frågor. Enligt rektorn är det många pedagoger som tycker att detta arbete är viktigt och som lägger fokus på att väcka elevernas kritiska tänkande så att elever själva ska reflektera över sina val. Av inskickade planeringar och av intervjuer med lärare och elever framgår flera exempel på hur lärarna arbetar med jämställdhet. I ämnet samhällskunskap har elever undersökt vem som gör vad hemma. Här visade sig svaren vara könsstereotypa, vilket ledde till diskussioner om varför det är så. I samhällskunskap har eleverna också granskat och diskuterat statistiska löneskillnader mellan män och kvinnor under temat "Arbete och pengar". Eleverna berättar också att de i NO (naturvetenskapliga ämnen) har arbetat med jämställdhet kopplat till de globala målen. I idrott och hälsa har undervisningen berört ojämställdhet utifrån att vissa förutsättningar är genetiskt betingade. Läraren beskriver att hen betonar att skillnader vad gäller styrka är kopplat till hormonuppsättning, snarare än könsidentitet. Lärarna berättar också att de fångar upp elevers reflektioner kring jämställdhet och betonar att elever behöver få svar även om det egentligen är något annat som är ämnet för lektionen. Som exempel beskriver lärarna hur de fångar upp och bemöter elever som funderar på om det är okej att vara tillsammans med någon av samma kön, eller om det är okej om man klär sig i kläder för det motsatta könet. Lärare berättar också att de lyft upp och diskuterat frågor om att använda slöja i samband med att eleverna sett nyhetsprogram, och en lärare beskriver hur hen utmanat elevernas föreställning om att den manliga idrottsläraren är bättre på att åka skridskor än den kvinnliga idrottsläraren.

Vidare visar granskningen att lärare i viss mån ger elever uppmuntran för ansträngningar som går emot könsstereotypa föreställningar om ämnen och intressen. Av

intervju med elever och lärare framgår att det finns vissa könsmönster i idrott och hälsa på så sätt att pojkar är mindre intresserade av dans och flickor av bollsporter. Med anledning av detta arbetar läraren med att få alla elever att tycka att det är kul med både dans och fotboll oavsett kön. När det gäller dansen låter läraren elever själva välja vilken låt de vill dansa till genom ett tv-spel och i idrottssalen har de även nersläckt så att elever inte ser varandra när de härmar dansen. Lärarna använder även sig själva som normöverskridande förebilder i idrottsundervisningen, på så sätt att en manlig lärare exempelvis instruerar dans och en kvinnlig lärare deltar i fotbollsmatcher för att få flickor aktiva. Vidare beskriver en lärare att hen särskilt tänker på att stötta flickors framsteg vid praktiska övningar i teknik, även om intervjuade lärare säger att det ämnet inte är lika tydligt könskodat som tidigare.

Lärares arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Granskningen visar att vissa lärare arbetar fortlöpande med studie- och yrkesvägledning i undervisningen, men att det varierar mellan lärare hur pass strukturerat det sker. Av intervju med rektorn framgår att inte alla lärare är medvetna om sitt uppdrag att arbeta med studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Intervjuade lärare säger dock att de diskuterar jobb och yrken med eleverna varje vecka i något ämne. Lärarna arbetar med att väcka intresse för allt hos elever, exempelvis genom att visa vad elever kan ha för nytta av olika kunskaper och hur de kan använda dessa senare i livet. De pratar med eleverna om vilka ämnen som kan kopplas till olika yrken, som att elever behöver ha kunskaper i matematik om de exempelvis vill bli mäklare. Lärarnas studie- och yrkesvägledning har också omfattat att intervjua yrkespersoner för att ta reda på sådant som hur lång utbildningen är och vilka arbetsuppgifter som ingår i yrket. Elever har också fått skrivuppgifter om drömyrken. De har även, i samband med olika filmer, diskuterat yrken som exempelvis astronaut.

Lärarna arbetar också med att synliggöra vad det finns för olika yrken i närområdet och bredda elevers kunskaper om yrken genom studiebesök och arbetsplatsbesök. Exempelvis har elever, i samband med ett arbetsområde om vitaminer, besökt den lokala mataffären och talat med handlarna. Elever har också besökt reningsverket och tillsammans med lärarna pratat om vilka yrken som finns där. Enligt rektorn är arbetet med studiebesök mest strukturerat i de naturvetenskapliga ämnena där det också finns en plan för studiebesök i olika årskurser. Lärarna berör i sin undervisning också i viss mån hur kön kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval. I SO, NO och svenska kommer det in naturligt. Bild och musik är också ämnen där frågan kommer in då lärarna lyfter reflektioner kring vilka som varit stora konstnärer och kompositörer. Både lärare och elever berättar att de även haft besök av

flera olika yrkesverksamma män och kvinnor för att visa att båda könen kan arbeta inom yrket, exempelvis som poliser och brandmän. I ämnet samhällskunskap fick elever exempelvis intervjua personer i sin omgivning om till exempel yrket sjuksköterska eller lastbilschaufför, med frågor som: för vilket kön lämpar det sig bäst – kvinna, man eller är det neutralt. Enligt lärarna blev eleverna väldigt förvånade över de könsstereotypa svar de fick och de hade en bra diskussion kring detta.

Granskningen visar slutligen att skolan saknar studie- och yrkesvägledare inriktad mot årskurserna 4-6 och att det är upp till enskilda lärare att se till att hålla studie- och yrkesvägledningen relevant och uppdaterad. Enligt lärarna håller de sina kunskaper i studie- och yrkesvägledning relevanta och uppdaterade genom att följa samhällsutvecklingen i stort och använda sig av nyare information och den senaste statistiken. Av intervju med rektorn framgår dock att alla lärare på skolan inte lika väl insatta i uppdraget med studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Av intervjuer med eleverna framgår att de inte vet vad studie- och yrkesvägledning är och att lärarna, enligt eleverna, mest på lågstadiet diskuterade vad elever ville utbilda sig till och arbeta med.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver systematiskt integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen för att vidga samtliga elevers perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Granskningen visar att vissa lärare på Vegaskolan arbetar med studie- och yrkesvägledning för att vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval, men då arbetet inte bedrivs på ett gemensamt, kontinuerligt och planerat sätt blir det inte tydligt att sådana vägledningsinsatser kommer samtliga elever till gagn.

Enligt 2 kap. 29 § skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. I läroplanen anges också att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.¹ Av Skolverkets allmänna råd framgår vidare att lärare i undervisningen bör utmana,

¹ Lgr 22, avsnitt 2.6, Skolan och omvärlden.

problematisera och visa på alternativ till traditionella föreställningar om kön, kulturell och social bakgrund som annars kan begränsa elevernas framtida studie- och yrkesval.²

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna, under ledning av rektorn, utvecklar arbetet med studie- och yrkesvägledningen i undervisningen. Samtliga lärare behöver se till att studie- och yrkesvägledningen sker kontinuerligt och integrerat i olika ämnen. Inom ramen för studie- och yrkesvägledningen behöver lärarna både synliggöra hur kön kan påverka framtida utbildnings- och yrkesval och utmana de könsstereotypa föreställningar och normer som hänger samman med sådana val. På så sätt kan lärarna också vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv. En förutsättning för att studie- och yrkesvägledningen ska vara relevant och uppdaterad är att lärarna ges möjlighet att skaffa sig aktuell kunskap om vilka faktorer som påverkar elevers val, vilka föreställningar elever har kring framtida studier och yrken samt hur de faktorerna samverkar. Detta kan exempelvis ske genom att lärare får stöd av studie- och yrkesvägledare, och arbetet med att utveckla studie- och yrkesvägledningen kan också ske genom att lärare mer strukturerat och systematiskt planerar för hur studie- och yrkesvägledningen ska ingå i olika ämnen eller använder sig av en gemensam idébank för pedagoger, för att på så sätt verka för att kunskapen kommer alla elever till gagn.

På Skolinspektionens vägnar

2023-06-15

X Maria Lundström

Maria Lundström

Beslutsfattare

Signerat av: Maria Lundström

2023-06-15

X Verica Stojanovic

Verica Stojanovic

Föredragande

Signerat av: Verica Stojanovic

I handläggningen av ärendet har även utredarna Eleonore Lindén och Anna Johansson deltagit.

² SKOLFS 2013:180. Skolverkets allmänna råd med kommentarer om arbete med studie- och yrkesvägledning.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Besöket genomfördes av utredarna Verica Stojanovic och Anna Johansson den 28 april 2023 .

Vegaskolan 4-6 är en kommunal skola i Vännäs kommun. Skolan är treparallellig. Det finns totalt fem arbetslag, ett arbetslag för varje årskurs samt ytterligare två arbetslag; ett för svenska som andraspråkslärare och ett för ämneslärare. Skolan har ingen studie- och yrkesvägledare som arbetar mot elever i årskurserna 4-6.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier, dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Bedömningsområden

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet.

Följande kriterier granskas:

- Undervisningens form - hur lärarna utformar och genomför undervisningen utifrån ett jämställt och normmedvetet förhållningssätt.
- Undervisningens innehåll – hur lärarna undervisar om jämställdhet.
- Lärares arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

[Lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval \(skolinspektionen.se\)](https://skolinspektionen.se)

Bilaga 3: Författningsstöd

Av **1 kap. 5 § skollagen** framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

I den inledande delen av läroplanen för grundskolan (**Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag**) framgår bland annat följande. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

I grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.1 Normer och värden**) anges att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska bidra till att skolan präglas av jämställdhet och att elever interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Vidare ska lärare specifikt synliggöra och diskutera med elever hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Läraren ska också planera och genomföra undervisningen så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Enligt grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.3 Elevers ansvar och inflytande**) ska läraren verka för att elever oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. Vidare framgår av grundskolans läroplan (Lgr 22, 2.6, Skolan och omvärlden) att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

Enligt **2 kap. 29 § skollagen** ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Av förarbetena till skollagen (**Prop. 2009/10:165 s. 278-279**) framgår att den studie- och yrkesvägledningskompetensen inte nödvändigtvis behöver finnas inom den egna skolenheten. Många fristående skolor köper t.ex. in vägledningstjänster. Ett krav på att studie- och yrkesvägledningskompetens ska finnas innebär dock en tydlig markering av huvudmannens ansvar för att eleverna får tillgång till studie- och yrkesvägledning, samtidigt som organisationen även fortsättningsvis är en lokal fråga. I läroplanerna finns både riktlinjer för alla som arbetar i skolan och särskilda riktlinjer för studie- och yrkesvägledare eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter. Enligt förarbetena speglar detta att både lärare, skolledare och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktionärer har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv.

I grundskolan läroplan (**Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden**) anges att studie- och yrkesvägledaren, eller den som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning och vara stöd till den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.